

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Vår ref.
11/00925-1
ksgb

Arkiv
---, A30

Deres ref.

Vår dato
11.02.2011

Svar - høring - Kulturskoleløftet - Kulturskole for alle

Kunnskapsdepartementet (KD) har i brev av 12.11.10 invitert til høring om Kulturskoleutvalgets rapport av 7.9.2010 "Kulturskoleløftet – kulturskole for alle".
Gran kommune gir følgende høringsuttalelse:

Innledende bemerkninger

Gran kommune synes det er gledelig at regjeringen har satt fokus på kulturskolen både i Soria-Moria-erklæringen og i Kulturløftet I og II. Oppnevningen av kulturskoleutvalget anses også som svært positivt. Det ligger nå en forventning til at staten skal ta et større medansvar for både økonomien og innholdet i de kommunale kulturskolene. Kulturløftet II sier:

Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi. Det skal være rom for ulik lokal organisering av kulturskolen. Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen og for talentutvikling (Kulturløftet II pkt. 4.).

Dette må sies å uttrykke en vilje til økt statlig støtte til de kommunale kulturskolene. Det er derfor gledelig at Kunnskapsdepartementet i desember 2009 oppnevnte Kulturskoleutvalget som nå har lagt frem sin rapport. Det er nå klare forventninger ute i kommunene om at Kulturskoleutvalgets rapport blir lagt til grunn for en økt satsing på kulturskolene.

Kulturskoleutvalgets mandat (rapportens pkt. 2.6, 2.7 og 4.7)

Kulturskoleutvalget har valgt å tolke sitt mandat til å omfatte også eldre elever enn aldersgruppen 6-10 år. Dette støtter Gran kommune. Undervisningen i kulturskolene krever langsiktighet, og sammenhengen mellom breddetilbud og talentutvikling er en viktig symbiose i norske kulturskoler. Det er svært viktig å se hele utdannings-, dannelses- og opplæringsløpet i kulturskolen fra babysang til talentene som søker opptak til høyere utdanningsinstitusjoner inn kunst og kulturfag. Alt dette henger sammen. I Finland har de en sammenheng i læreplaner og eksamener fra musikk instituttene, gjennom musikklinjer i den videregående opplæringen til de høyere utdanningsinstitusjonene i musikk. Dette er et godt eksempel på at man ser hele utdannings-, dannelses- og opplæringsløpet som én sammenhengende linje fra babysang til doktorgrad. Rammeplanen for kulturskolene, *På vei til mangfold*, utarbeidet av Norsk kulturskoleråd forelå i 2003 og oppgir som et av flere mål for kulturskolen at kulturskolen skal:

** (...) utvikle elevenes evner og anlegg ut fra de enkeltes forutsetninger, slik at de kan få en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet og et **grunnlag for en senere yrkesutdanning** (rammeplanen kapittel 2.1 kulepunkt 2., min utheving).*

Kulturskolen som lokalt ressurscenter (rapportens pkt. 3.6)

Gran kommune mener det er svært positivt at kulturskolene ses på som et lokalt kompetansesenter i kommunene. Det er klart at kulturskolene innehar svært mye kompetanse på det kultur- og kunstpedagogiske feltet, men det er også verdt å peke på den betydelige kompetansen som også finnes på det kunstnerisk utøvende feltet. Videre er det viktig at kulturskolens kjernevirksomhet består og ikke blir utvannet, men snarere blir utviklet og utvidet. Det er med andre ord viktig å se kulturskolen som et eget skoleslag som har en egen kjernevirksomhet, men som i tillegg er en god samarbeidspart og et ressurscenter for andre kommunale virksomheter som barnehage, grunnskole, videregående opplæring, helse samt andre lokale aktører i lokalmiljøet som korps, teatergrupper, kor, orkestre osv.

Utviklingsmidler og stimuleringsmidler (rapportens pkt. 2.5 og 7.4)

Gran kommune støtter Kulturskoleutvalgets forslag om en todelt statlig tilskuddsordning:

1. **Utviklingsmidler:** Dette er midler som tildeles etter søknad, og som primært skal benyttes til å utvikle ulike modeller og tiltak. Her er administrasjonen i Gran kommune enig med Kulturskoleutvalget som påpeker viktigheten av den kunst-/kulturfaglige og kunst-/kulturpedagogiske fagkompetansen hos de som skal vurdere disse søknadene. Vi mener det bør opprettes et tildelingsutvalg for denne ordningen. Norsk kulturskolerådet utgjør et faglig bredt kompetansemiljø som vil kunne ha en sekretariatfunksjon for tildelingen av disse midlene.
2. **Stimuleringsmidler:** Rapporten skisserer ulike modeller for en slik tilskuddsordning. Uten å konkludere på metode vil vi bemerke følgende:
 - a. Stimuleringsmidlene bør henge sammen med kommunenes egne bidrag til kulturskolen. Hvis kommunen øker sine bidrag til kulturskolen så øker de statlige tilskuddsmidlene. I motsatt fall hvor kommunene reduserer sine bidrag til kulturskolen vil de statlige tilskuddsmidlene bli lavere. Dette er i tråd med Kulturskoleutvalgets rapport og vil gi kommunene et positivt insentiv til å satse på kulturskolene.
 - b. Hvis de statlige stimuleringsstilskuddene skal baseres på bl.a. elevtall, elevplasser, undervisningstid ol. i kulturskolen må det legges klare kriterier til grunn for innsamlingen av denne informasjonen. Det viser seg at det er ulik praksis på hvordan man teller en kulturskoleelev/elevplass i de ulike kommunene. Det er dessuten store lokale variasjoner i organiseringen av kulturskolen, og det er viktig at kriteriene for denne tellingen/statistikken gir mulighet for at ulike organiseringer av kulturskolen får synliggjort sin drift på en måte som gjenspeiler realiteten. Dagens GSI- og KOSTRA-rapportering er i så måte ikke god nok i hht. hvilke kriterier som legges til grunn for rapporteringen for kulturskolen. Den er dessuten lite fleksibel i forhold til ulike organiseringer av kulturskolen.
 - c. Ved innføring av en nasjonal felles øvre grense for skolepengesatsen i kulturskolene er det viktig at kommunene gis kompensasjon for merutgifter knyttet til innføringen av maksimumspris. Hvis ikke vil mange kommuner måtte kutte i kulturskoletilbudet grunnet lavere inntekter i kulturskolene. Det er naturlig at en slik kompensasjonsordning ses i sammenheng med de statlige stimuleringsmidlene.

Avveining mellom disse to tilskuddordningene er dessuten et svært viktig poeng. Gran kommune mener at stimuleringsmidlene må prioriteres. Dette er viktig da det er denne tilskuddsordningen som gir mulighet for stabil og langsiktig utvikling av kulturskolene samt en styrking av kulturskolens kjernevirksomhet. På denne måten rustes kulturskolene til å bli den robuste kunst- og kulturpedagogiske institusjonen den bør være som også gir grunnlaget for at kulturskolene virkelig kan fremstå som lokale ressursentre i kommunene.

Det må påpekes at det er behov for en *betydelig* økning i utviklingsmidlene fra staten. De nåværende postene på 40 mill. for 2010 og 2011 er ikke på langt nær tilstrekkelig for å nå målsetningene i Kulturløftet II og for å gjennomføre anbefalingene fra Kulturskoleutvalget.

Forskrifter (rapportens pkt. 7.4 og vedlegg a)

Gran kommune støtter Kulturskoleutvalgets forslag om at Opplæringslovens § 13-6 (*Alle kommuner skal alene eller i samarbeid med andre ha et kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og til kulturlivet elles.*) må utdypes i egen forskrift. Forskriften bør ha bestemmelser om formål, innhold, kvalitet, krav til faglig og pedagogisk kompetanse hos lærere og ledelse, tidsressurs pr elev, tilpassede lokaler til kulturskoledrift samt undervisningsutstyr. I tillegg bør en slik forskrift fastsette en makspris for elevbetaling samt si noe om moderasjons- og friplassordninger.

Samarbeid med grunnskole og SFO (rapportens pkt. 3.5 og 4.3.)

Dette var hovedtemaet for mandatet til Kulturskoleutvalget, og Gran kommune mener rapporten gir mange gode eksempler på slike samarbeider. Det er i disse eksemplene tydelig at kulturskolen blir benyttet som et lokalt ressursenter. Det er for øvrig viktig å dra opp en viktig grense: kulturskolen kan ikke bli pålagt oppgaven å overta grunnskolens ansvar for undervisning i estetiske fag. Med fare for å generalisere, er dels kompetansen hos det pedagogiske personalet og dels fagfokuset i de to skoleslagene ulikt. Det er en større breddekompetanse hos det pedagogiske personalet i skoleverket og en større grad av spisskompetanse hos det pedagogiske personalet i kulturskolene. Dette henger naturlig sammen med de ulike utdanningsløpene som det pedagogiske personalet har bak seg. Kulturskolelærerne har oftest en spesialisert utdanning fra en kunstfaglig høyskole eller universitet, mens det pedagogiske personalet i grunnskolene har en bredere utdanning, oftest fra lærerhøgskole. Fagfokuset følger også den samme akse med et breddefokus i grunnskolen og et større spissfokus på f.eks. hvert enkelt instrument i kulturskolen. Den beste effekten av samarbeid mellom kulturskole og grunnskole/SFO vil være når spisskompetansen i kulturskolen møter breddekompetansen i skoleverket og jobber sammen for å styrke de estetiske fagene i grunnskolen. Det er derfor viktig at kulturskolens egenart som skoleslag med sitt målrettede opplæringstilbud ivaretas innenfor et slikt samarbeid.

Opplæringsloven (rapportens pkt. 6.2 og 6.3)

Mange kommuner praktiserer kulturskoleundervisning både innenfor SFO-tiden og den ordinære skoletiden. Dette gir mange positive muligheter for kulturskolene deres elever. Men det reiser også noen grunnleggende problemstillinger, særlig i forbindelse med fritak for ordinær grunnskoleundervisning og elevbetaling. Fylkene har i dag ulike praksis, og det virker som om Opplæringsloven blir tolket ulikt av tilsynsmyndighetene (fylkesmannsembetene). Det virker derfor som om det er behov for en mer presis ordlyd i Opplæringslova og i evt. tilhørende regelverk/forskrift.

Ang. elevbetaling for kulturskoleaktiviteter i den ordinære skoletiden mener Gran kommune at det bør skilles mellom ordinær og frivillig kulturskoleundervisning og andre samarbeidsprosjekter som gjelder alle elever i form av prosjekter, introduksjonskurs, kulturkaruseller ol. Sistnevnt bør ikke tillegges elevbetaling, men finansieres med midler fra grunnskole og SFO. Den frivillige og ordinære kulturskoleundervisningen gitt innenfor den vanlige skoletiden bør fortsatt kunne delfinansieres med vanlig elevbetaling.

Helhetlig skoledag (rapportens pkt. 1.3, 5.5 og 6.3)

Ved en stadig lengre skoledag skyves kulturskoleundervisningen i praksis lengre og lengre utover ettermiddagen, og mange lærere og elever må ha kulturskoleundervisning sent om kvelden. Dette gir store utfordringer for kulturskolens elever og foresatte, men også for lærerne. Men det er ikke bare slike praktiske problemstillinger som berettiger kulturskolens plass i en helhetlig skoledag. Vi har allerede henvist flere av de gode eksemplene på samarbeid mellom kulturskolen og grunnskolen/SFO og fordelene ved disse og Gran kommune mener at Kulturskolen bør bli en naturlig del av en helhetlig skoledag.

Muligheter for kombinerte stillinger (rapportens pkt. 5.2 og 5.3)

En stor utfordring for mange kulturskoler er de mange små deltidsstillingene. For grunnskolen er det ofte vanskelig å rekruttere kvalifisert pedagogisk personell innenfor kulturfagene. Gran kommune mener økte muligheter for kombinerte stillinger mellom kulturskole, grunnskole og SFO vil gi grunnskolene bedre tilgang på kvalifisert pedagogisk personale innen kulturfagene, gi kulturskolelærerne større stillinger, et større fagmiljø og mulighet for å undervise på dagtid. Det siste er dessuten for mange foresatte en avlastning i en travel hverdag.

Faglig kompetanse (rapportens pkt. 6.5)

Kulturskoleutvalget konkluderer med at det vil være behov for kompetanseutvidelse og kompetanseheving for mange kulturskoler for å nå målsetningene om at kulturskolen skal kunne være et ressurscenter for barnehage, grunnskole og videregående skole. Gran kommune støtter denne konklusjonen.

Som tidligere bemerket mener Gran kommune det er nødvendig at kulturskolelærerne og kulturskoleledelsen både har kunstfaglig og pedagogisk kompetanse. De kulturskoleansatte bør derfor få ta del i de statlige kompetansehevingsmidlene som nå er reservert det pedagogiske personalet i grunnskolen. Kulturskolelederne bør også ha de samme mulighetene for gode etter- og videreutdanningsmidler.

Talentutvikling (rapportens pkt. 2.1, 4.4, 6.1 og 6.6)

Gran kommune mener det er svært viktig at kulturskolene så tidlig som mulig har et tilbud om tilpasset opplæring for de elevene som viser spesiell interesse og anlegg for kunst, musikk og kulturfag. Hver kulturskole bør ha en egen talentsatsning. Videre bør det være regionale talentprogrammer. Nasjonalt har de høyere utdanningsinstitusjonene også slike talentprogrammer. På denne måten blir det en trenivåmodell som binder kulturskolene sammen med hverandre samt sammen med de høyere utdanningsinstitusjonene.

Musikkhøgskolen og andre utdanningsinstitusjoner melder om økt søkning til sine studieprogrammer, men også om synkende kvalifikasjoner hos de søkende. Slik sett er det viktig å styrke kulturskolene, ikke bare i forhold til hvor mange som undervises, men også i forhold til innhold, kvalitet og satsing på talentene. Her kommer også tid til eleven inn som et svært viktig poeng. I disse dager har forbrukerrådet offentliggjort en rapport som viser særdeles store forskjeller mellom de ulike kommunene hva pris og tidsbruk pr elev gjelder. Dette mener Gran kommune er med på å styrke kravet om en sentralt gitt forskrift som bør ha bestemmelser om formål, innhold, kvalitet, krav til faglig og pedagogisk kompetanse hos lærere og ledelse, tidsressurs pr elev, tilpassede lokaler til kulturskoledrift samt undervisningsutstyr.

Kunstens egenverdi (rapportens pkt. 3.1 og 3.4)

Gran kommune ser positivt på at Kulturskoleutvalget setter fokuset på kunstens egenverdi og knytter dette opp mot personlig dannelse. Utvalget problematiserer også det å legge vekt på hhv. kunstens egenverdi og kunstens instrumentelle verdi. Dette er en debatt som har pågått lenge og som ikke vil ta slutt med det første. Det er ingen tvil om at kunstfagene har en instrumentell verdi, overføringsverdi eller kan gi sterke synergieffekter til andre fag og sektorer, men uten at kunstfagenes egenverdi blir tatt på alvor og tillagt nok vekt vil både kunstfagenes egenverdi og instrumentelle verdi forvitte. Dette siden kunstens egenverdi tar utgangspunkt i kunstens vesen

som er nært knyttet opp til det enkelte menneskes opplevelse av kunsten. Hvis målsetningene for kunst og kultur blir "reduert" til kun å være en støtte for andre fag og sektorer vil ikke kunst og kultur kunne gi den effekten som man da setter seg som mål å oppnå. Derfor er det igjen viktig med kunstfaglig og kunstpedagogisk kompetanse hos både lærere og ledelse ved kulturskolene slik at dette særs viktige aspektet ved all kunst- og kulturfaglig og -pedagogisk arbeid beholder denne eksistensielle forankringen. Det er forutsetningen for at arbeidet med kunst og kultur får den påvirkningskraft den har iboende både på enkeltmenneskene og samfunnet rundt.

Med vennlig hilsen
Kultur

Kim Stian Gjerdingen Bakke
kulturskolerektor
Saksbehandlers telefon: 61 39 22 71

Kopi til:

Mottaker	Adresse	Post	Kontaktperson
Det Kongelige Kunnskapsdepartement	Postboks 8119 Dep	0032 OSLO	